

BESZÁMOLÓ AZ EGYESÜLET 32. VÁNDORGYŰLÉSÉRŐL (PÉCS, 2009. SZEPTEMBER 24–26.)

A Magyar Geofizikusok Egyesületének elnöksége 1956 októberében hozott határozatot arról, hogy „az Egyesület minden év szeptemberében tudományos ankétot rendez kül-

földi vendégek meghívásával”. Az első ilyen „szeptemberi ankét” 1957 szeptemberében Budapesten és Tihanyban volt. A rendezvény további története elágazó fához hasonlít.

Diákdél előtt – a Palatinus szálló báltermében több mint 150 diák hallgatta meg az ismeretterjesztő előadásokat

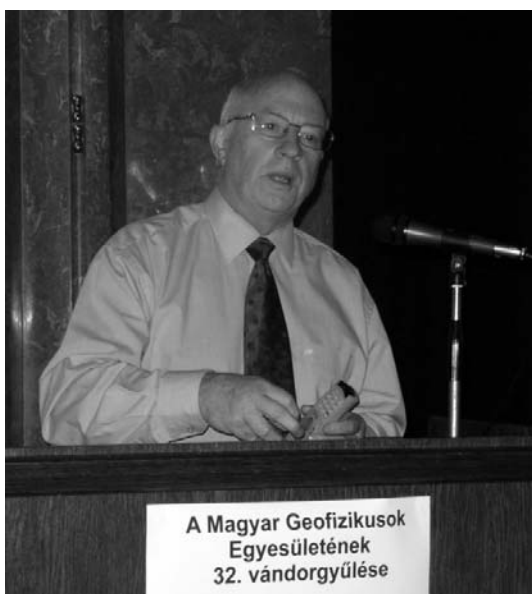
„A torziós ingától a műholdakig” – előadás a geofizika tudományáról

Gombár László az omani szeizmikus mérésekről számol be

Nyári Zsuzsanna az „F” blokk vezető elnöke

Kieran Flockton (White Coal Energy) a földalatti kőszelgázosítás lehetőségét ismerteti

A francia eredetű, de hazánkban ruszicizmusként meghonosodott ankét név helyett hamarosan a szimpózium elnevezést használták, és 1964-től az Egyesület törekedett a rendezvény nemzetközivé fejlesztésére. Innen eredt a Nemzetközi Geofizikai Szimpózium nagyszerű intézménye, amelynek első (nemzetközi) helyszíne Lipcse (1967), az utolsó 1991-ben Kijev volt. A szimpóziumokkal párhuzamosan azonban az Egyesület szervezett vándorgyűléseket is, az első (hivatalosan a második) ilyen rendezvény 1965 szeptemberében Szegeden volt. Azóta az ország 15 városa adott helyet harmincegy vándorgyűlésnek, teljesítve azt az alap gondolatot, hogy egy ilyen rendezvény mindig az adott régió geofizikai/földtani kérdéseit helyezi előtérbe.

A vándorgyűléseket az Egyesület általában évente rendezte, a kilencvenes évektől mindig ősszel. A pénzügyi nehézségek miatt ebben az évszázadban viszont az a megállapodás van érvényben, hogy három társegylet (a Magyarhoni Földtani Társulat, az Országos Magyar Bányász-Kohász Egyesület és az MGE) felváltva rendezi (őszi) konferenciáját, s emiatt volt 2003-ban Szolnokon, 2006-ban Zalakaroson vándorgyűlésünk. Így elérkeztünk 2009-be: az Egyesület 32. vándorgyűlésének Pécs városa adott otthont.

Összefoglalva: szeptember 24-én és 25-én Pécsen, a Palatinus szállóban voltak az előadások és a poszterbemutató. A vándorgyűlésnek 110 regisztrált résztvevője volt. Az összesen 56 előadást 9 blokkba osztottuk, a vándorgyűlés kiadványában (programfüzetében) ezek tartalmi kivonatát magyarul és angolul adtuk közre. Ez az anyag (néhol színes ábrákkal bővítve) a programmal együtt már előzetesen is olvasható volt a vándorgyűlés honlapján (www.mageof.hu/autumnmeeting). A napirendet egy baráti vacsora (a szálló éttermében) és Villánykövesden egy borkóstolóval egybekötött záróvacsora tette színessé. Szombaton, 26-án a vándorgyűlés résztvevőinek a Mecsekérc Zrt. szakértői bemutatták az épülő bátaapáti nukleáris hulladék-tárolót. Az emlékeztető pillanatok több társunk is megörökítette, a válogatott felvételek az Egyesület fényképalbumában (www.picasaweb.google.com/magyar.geofizika) megtekinthetők.

Csoportkép a vándorgyűlés fő támogatóinak képviselőivel (balról jobbra: Szongoth Gábor: Geo-Log, Tóth Tamás: Geomega, Kubus Péter, Király András: MOL, Hegedűs Endre: EAGE PACE)

Búcsúvacsora Villánykövesden, a Blum család pincéjében

A villánykövesdi pincében a borkóstolás és a vándorgyűlés be-
zárásaként a résztvevők Késmárky István zárómondatait hall-
gatják (balról jobbra: Király András, Zilahi-Sebess László és
Szongoth Gábor)

Most tekintsük át a vándorgyűlés szakmai programját.

Megnyitó ülés. A szálló nagytermében (a bálteremben) az Egyesület elnökének, Király Andrásnak megnyitója után dr. Páva Zsolt polgármester üdvözlő levelét olvastuk fel, majd Hegedűs Endre az EAGE PACE nevében üdvözölte a megjelenteket. Ezután 4 „state of art” előadást hallgattunk meg: dr. Farkas István a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal tevékenységét ismertette, Berta Zsolt az uránbányászat, Verbóci József a mecseki szénbányászat, Kubus Péter pedig az olajipar szemszögéből adta meg a vándorgyűlés alaphangját.

A megnyitót követő „A” blokk („A földtudományok szerepe energiaéhes világunkban”) 10 előadása az energiaipari kutatásokkal és általános kérdésekkel foglalkozott. Péntek délelőtt a bátaapáti tároló földtani–geofizikai kutatásának eredményeit ismertette a „B” blokk 8 előadása. Evvel párhuzamosan a kisteremben angol nyelvű szekcióra került sor („C” blokk: „Mélyszerkezetek szeizmikus kutatása”, 4 előadás) osztrák, horvát és kanadai előadókkal. Az ezt követő „D” blokkban („Múlt, jelen, jövő a nyersanyagkutatásban”) három történeti előadás hangzott el.

Péntek délután a nagyteremben volt a szénhidrogén-kutatás 5 előadása („E” blokk), amelyet a 12 poszter kiállított bemutatója követett. Ezalatt a kisteremben 4 előadás volt a földtani veszélyekről és az ezek elleni védekezés módszereiről („F” blokk), majd a Mecsekére Zrt. szakértői csapata külön blokkban ismertette a Bátaapáti Nemzeti Radioaktív hulladék-tároló (NRHT) létesítésének folyamatát, a tároló építésének tektonikai, vízföldtani, geotechnikai viszonyait.

Úgy gondoljuk, hogy a vándorgyűlés mind szakmai, mind pénzügyi szempontból sikeres volt. A majd fél éves előkészítés során azonban több olyan kérdés és feladat merült fel, amelyekről szót kell ejtenünk azért, hogy a vándorgyűlés intézményének jövőjét meg tudjuk határozni. Az egyik kitűzött cél az volt, hogy a rendezvényt tegyük nemzetközivé, elsősorban a környező országok geofizikusainak meghívásával és a régióhoz köthető nemzetközi projektek eredményeinek bemutatásával. Ez avval járt, hogy kétnyelvűvé kellett tennünk az információszolgáltatást (körlevelek, kiadvány, kétnyelvű webfelület) – ezt a feladatot teljesítettük. A vándorgyűlés meghirdetése a környező országokban azonban már nem volt ennyire sikeres: bár a mélyszerkezet-kutatásról szóló blokk igazán nemzetközi együttműködést képviselt, ez nem a mi szervezésünknek, hanem az ELGI mélyszerkezet-kutató csapatának köszönhető. Itt kell megjegyeznünk, hogy az angolban ismeretlen a vándorgyűlés fogalma: nincs erre angol kifejezés (még Kilényi Éva sem talált megfelelőt). Nem véletlenül: a vándorgyűlés német minta szerint honosodott meg Magyarországon a XIX. században. Jobb híján a vándorgyűlést az „autumn meeting” kifejezéssel fordítottuk.

Egy vándorgyűlés sikere régi – és nem csak a viszonylag fiatal – geofizikus hagyományok szerint a szakmai eredményeken kívül azon is múlik, hogy mennyire válik ismertté a nem geofizikus szakmai és a helyi laikus közönség szemében. Az ismertség („outreach”) elérésének bevált és közismert módja a helyi vagy regionális MTA szervek közreműködésének biztosítása, a polgármester meghívása és a helyi sajtó/média mozgósítása. Bár több újságíró tudósított az eseményről, és a helyi tévé is ott volt, a polgármester pedig levélben kívánt sikeres munkát a vándorgyűlésnek, ennek ellenére nem vagyunk elégedettek az ilyen típusú előkészítő munkánkkal.

Szakmánk népszerűsítése terén viszont sikert értünk el. Mivel a Magyar Geofizikusok Egyesülete elkötelezett a földtudományi ismeretterjesztés terén, a vándorgyűlés megnyitásának reggelén megrendeztük a „diákdélelőttöt”. Ezen a „nulladik napon” ismeretterjesztő előadások hangzottak el a Mecsek földtani felépítéséről, a radioaktivitásról, az Eöt-vös-inga történetéről, a magyarmecseki meteorokráterről – ezek voltak azok a témák, amelyekkel felkelthettük a tanulóifjúság érdeklődését a földtudományok iránt. A diákdélelőttre meghívást kaptak a pécsi gimnáziumok. A visszajelzések alapján legalább száz résztvevőre számítottunk, de örömteli meglepetés volt, hogy a szálloda összes dolgozójának pót-székek után kellett rohangania: több mint 150 fiatal vendégünk volt. A Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziumából, a Janus Pannonius Gimnáziumból, a Leőwey Klára Gimnáziumból és a Széchenyi István Gimnáziumból érkeztek diákok. Megnézték a posztereket és a kiállított műszereket, begyűjtötték a *Föld Bolygó Nemzetközi Éve* alkalmával kiadott

Kép a szombati szakmai kirándulásról: a bátaapáti nukleáris hulladék-tároló egyik altárolójának bejárata

Helyszíni ismertető a hulladéktároló építéséről

Geofizika füzeteket, és vastappsal köszönték meg a nekik szóló előadásokat. Külön köszönet Konrád Gyula és Várhegyi András kollégának, hogy (a szerző mellett) vállalták az ismeretterjesztés nehéz feladatát.

A vándorgyűlés pénzügyi zárásáról a jelentés az Elnökség asztalára került. Illő azonban, hogy felsoroljuk azokat a támogatóinkat, amelyek pénzügyi vagy tárgyi hozzájárulása lehetővé tette a vándorgyűlés regisztrációs díjának elérhető szinten tartását. Legnagyobb összegű támogatást a MOL Nyrt. adott, jelentős volt az EAGE PACE alapítvány hozzájárulása a költségekhez. A MECSEKÉRC és a MECSEK-

ÖKO Környezetvédelmi Zrt. támogatása nemcsak pénzügyi, hanem logisztikai is volt. Támogatta a vándorgyűlést az SPE magyarországi szervezete, a WildHorse Energy Hungary Kft. és az Exxon Mobil. A konferenciátáska a PetroHungária és a Geomega Kft. hozzájárulását jelentette, a konferenciátáskába helyezett „Magyarország földtani atlasza országjáróknak” című értékes könyv a TXM Olaj- és Gázkutató Kft. ajándéka volt. A csütörtöki ünnepi vacsora alatti szalonzene a Geo-Log Kft. szívésségéből emelte a hangulatot. Végül, de nem utolsó sorban meg kell még említenünk az ELGI hozzájárulását a rendezői háttér biztosításához.

Kakas Kristóf

KIRÁNDULÁS A VÉRTESBE

Mi „Szeniorok” – szám szerint 59-en – szeptember 9-én a Vértes vidékére indultunk tanulmányi kirándulásra. Hasonlóan, mint tavaly, nagyon szép idő volt, és most nem is olyan messze utaztunk, csupán 70 km hosszú volt az út. Jóval 10 óra előtt érkezünk el a tatai tó partjára, ahol a két buszból kiszállva gyönyörködhetünk a táj reggeli szépségében. Tóparti frissítő séta után az egyik vendéglőben kávé és udított kapunk, majd folytattuk utunkat Vértesszőlőre, az „őseMBER” nyomában.

A középkorban a község királyi szőlőművesek faluja volt, 1459-től a tatai várhoz tartozott, de később a török háborúk idején teljesen elpusztult. 1731-ben Esterházy János gróf a Felvidékről szlovák telepeseket hozatott, akik 1791-ben építették fel templomukat. Sajnos 1879-ben egy nagy tűzvész során a falu 72 háza és a templom is leégett. Az újjáépítéskor a templomot barokk stílusban építették újjá. 1909-től az addig Szőlősnék nevezett község a Vértesszőlős nevet kapta.

A község európai hírnévre tett szert, amikor 1965-ben Vértes László régész és kutatócsoportja az 500000 éves őstelep feltárása közben egy felnőtt ember tarkócsontjára bukkant. A vértesszőlősi előember, a *Homo erectus paleohungaricus* a Samu nevet kapta (mert a lelet feltárásának napja augusztus 21. volt, és a naptárban ez a név szerepel).

Az ásások helyén alakították ki a Magyar Nemzeti Múzeum szabadtéri bemutató helyét. Itt tekinthettük meg mindazt, amit a magyar régészettudomány feltárt a több százezer évvel ezelőtti életből.

Következő úti célunk a majki kamalduli remeteszék volt. Csoportunkat hivatásos vezető tájékoztatta a történelmi hely érdekes múltjáról. Röviden összefoglalva: Majk középkori alapítású, jól ismert település, ún. hiteles hely volt, joga volt okleveleket kiadni és hitelesíteni. A török hódoltság idején elpusztult, majd Esterházy József gróf 1733-ban rendházat és templomot építtetett itt a kamalduli szerzeteseknek. A szerzetesek némasági fogadalmat tettek, amely alól csak évente két alkalommal kaptak feloldozást: egyszer családi látogatáskor és karácsonykor. Minden nap szentmisét mondtak és különböző tudományokkal foglalkoztak. Egymással sem érintkezhetek, cellaházaikban magánosan éltek. Két szoba, házi kápolna, konyha és kamra volt a házakban. A nem felszentelt rendtagok feladata volt a szerzetesek ellátása. II. József a rendet eltörölte. A 19. század második felében Esterházy Miklós gróf a hajdani kolostort kastéllá alakította át.

Kifogástalanul jó ebédet a közeli „4 Remetéhez” nevű vendéglőben szolgáltak fel számunkra. Ebéd után tanulmá-